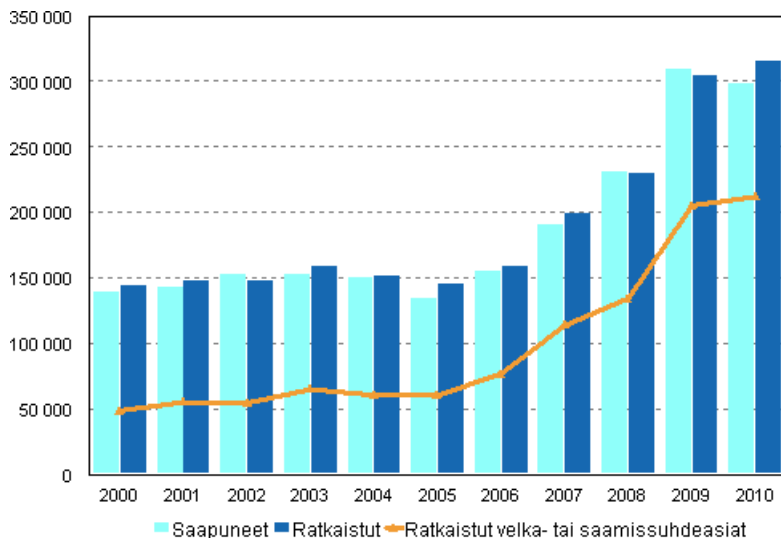

Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut 2010

Käräjäoikeuksissa ratkaistiin ennätysmäärä riita-asioita

Vuonna 2010 käräjäoikeuksissa käsiteltiin loppuun 360 658 siviiliasiaa, mikä on liki kolme prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kasvu johtui riita-asioiden määrän lisääntymisestä. Riita-asioita oli 316 126, lähes neljä prosenttia edellisvuotta enemmän. Hakemusasioita ratkaistiin 44 532, mikä on pari prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tilastosta Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut.

Käräjäoikeuksien riita-asiat 2000–2010

Edellisten vuosien tapaan enemmistö ratkaistuista riita-asioista, (67 %), oli velka- tai saamissuhdetta koskevia juttuja. Kaikkiaan velka- tai saamissuhdejuttuja oli 211 983, mikä on 3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. 2000-luvun puolivälin jälkeen alkanut velka- ja saamissuhdeasioiden määrän voimakas kasvu näyttää hidastuneen vuonna 2010. Velka- ja saamissuhdeasioita ovat esimerkiksi kulutusluottoja ja luottokorttisaatavia koskevat asiat. Velka- ja saamissuhdeasioiden lisäksi eniten riita-asioita puitiin asiaryhmissä palvelussopimukset, toimeksianto ja työntulossopimukset (13,4 %), irtain omaisuus (8,8 %) sekä huoneenvuokra-asiat (7,8 %).

Loppuun käsitellyistä riita-asioista 99 prosenttia, 312 757 asiaa, ratkaistiin jo asian valmisteluvaiheessa. Valmistelun kirjallisessa käsittelyssä ratkaistiin 310 491 asiaa ja suullisessa valmistelussa 2 266 asiaa. Käräjäoikeuksien pääkäsittelyyn riita-asioista eteni vain yksi prosentti loppuun käsitellyistä asioista.

Loppuun käsiteltyjen riita- ja hakemusasioiden määrät ja keskimääräiset käsittelyajat ratkaisuvaiheittain 2009 ja 2010

Asiat/Ratkaisuvaiheet		2010		2009	
		Loppuun käsitellyt asiat yhteensä	Käsittelyaika keskimäärin, kk	Loppuun käsitellyt asiat yhteensä	Käsittelyaika keskimäärin, kk
Riita-asiat	Ratkaisuvaiheet yhteensä	316 126	2.7	304 928	2.3
	Kirjallinen valmistelu	310 491	2.5	299 263	2.2
	Suullinen valmistelu	2 266	9.4	2 224	9.1
	Pääkäsittely	3 369	10.9	3 441	10.7
Hakemusasiat	Ratkaisuvaiheet yhteensä	44 532	5.3	45 613	5.0
	Kirjallinen valmistelu	41 865	5.2	42 576	4.9
	Suullinen valmistelu	1 198	6.5	1 590	5.0
	Pääkäsittely	1 469	7.8	1 447	7.1

Vuonna 2010 juttujen käsittelyajat pidentyivät kaikissa riita- ja hakemusasioiden ratkaisuvaiheissa verrattuna edelliseen vuoteen. Riita-asioista ratkaistiin alle kahdessa kuukaudessa 53 prosenttia ja alle puolessa vuodessa 92 prosenttia. Yli puoli vuotta kestäneiden riita-asioden määrä lähes kaksinkertaistui edellisvuodesta. Riita-asioden kirjallisessa valmistelussa käsittelyyn kului keskimäärin 2,5 kuukautta ja pääkäsittelyyn edenneissä jutuissa keskimäärin 10,9 kuukautta. Keskimääräinen käsittelyaika kaikissa loppuun käsitellyissä riita-asioissa pidentyi 2,3 kuukaudesta 2,7 kuukauteen. Hakemusasioiden keskimääräinen käsittelyaika pidentyi 5 kuukaudesta 5,3 kuukauteen.

Vuonna 2010 loppuun käsittelemistään riita-asioista käräjäoikeudet hyväksyivät kanteen, eli ratkaisivat jutun kantajan vaatimusten mukaisesti, 82 prosentissa tapauksista. Hyväksytyistä kanteista 97 prosenttia oli yksipuolisia tuomioita eli tuomioistuimen ratkaisuja poissa ollutta asianosaista vastaan.

Käräjäoikeuksien toimialueet eli tuomiopiirit muuttuivat 1.1.2010. Tuolloin toimintansa aloitti 27 käräjäoikeutta aiemman 51 sijaan. Osa käräjäoikeuksista säilyi ennallaan, mutta suurimmassa osassa sekä nimi että toimialue muuttuivat. Uudet toimialueet noudattavat pääasiassa maakuntarajoja.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Käräjäoikeuksissa loppuun käsitellyt riita- ja hakemusasiat asiaryhmittäin 2005–2010.....	4
Liitetaulukko 2. Käräjäoikeuksissa loppuun käsitellyt riita-asiat jutun vireilletulotavan mukaan 2005–2010.....	5
Liitetaulukko 3. Loppuun käsitellyt siviiliasiat hovioikeuspiireittäin ja käräjäoikeuksittain 2010.....	5
Laatuseloste: Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Käräjäoikeuksissa loppuun käsitellyt riita- ja hakemusasiat asiaryhmittäin 2005–2010

	2010	2009	2008	2007	2006	2005
SIVILIASIAT YHTEENSÄ	360 658	350 541	273 748	242 756	202 154	191 103
RIITA-ASIAT	316 126	304 928	230 148	199 876	159 136	145 405
Perheoikeus	1 377	1 372	1 337	1 207	1 206	1 122
Holhous	6	1	-	2	3	2
Perintö- ja testamenttioikeus	211	179	190	180	200	207
Kiinteä omaisuus	1 280	1 210	1 111	1 047	970	821
Huoneenvuokra-asiat	24 811	25 918	24 916	25 734	23 533	22 738
Irtain omaisuus	27 717	31 632	27 286	25 666	25 488	26 235
Aineeton oikeus	168	127	98	83	73	92
Velka- ja saamissuhde	211 983	205 202	134 502	113 822	76 977	60 272
Palvelussopimus, toimeksianto, työtulosopimus	42 453	33 316	35 025	26 144	24 717	27 946
Merioikeus	23	29	30	28	29	23
Vakuutusopimus	137	110	120	126	163	138
Vakuutuksenantajan takautumisoikeus	372	362	316	379	340	350
Sopimussuhteen ulkopuolinen korvausvastuu	1 061	1 124	1 114	1 182	1 126	1 157
Yhteisö ja säätiö	1 304	1 086	886	722	650	580
Omistusoikeus ulosmitattuun irtaimeen omaisuuteen	4	-	-	1	1	1
Konkurssi	337	197	204	263	268	389
Velkajärjestely ja saneerausmenettely	18	17	26	11	5	8
Turvaamistoimet, hädöt, virka-avut	1 422	1 665	1 536	1 848	2 048	1 966
Muu riita-asia	744	738	788	816	778	805
Maa- ja metsätalouden asiat	679	615	639	590	526	493
Rekisteröity parisuhde	19	28	24	25	35	60
HAKEMUSASIAT	44 532	45 613	43 600	42 880	43 018	45 698
Lapsia koskeva lainsäädäntö	2 695	2 617	2 480	2 407	2 256	2 360
Avioliitto-oikeus	19 114	19 061	18 937	18 767	18 676	18 681
Holhousasiat	7 504	7 516	7 426	7 442	7 238	7 687
Perintö- ja testamenttioikeus	1 517	1 455	1 524	1 546	1 509	1 634
Yksityishenkilön velkajärjestely	3 704	3 644	3 723	4 195	5 051	5 689
Yrityksen saneeraus	647	468	352	421	311	428
Muut hakemusasiat	4 504	5 955	4 871	4 104	4 027	5 413
Konkurssit	3 260	3 314	2 747	2 492	2 560	2 403
Täytäntöönpanoasiat	446	449	458	442	387	416
Ulosottoasiat	1 051	1 061	1 016	993	956	951
Rekisteröityä parisuhdetta koskevat asiat	90	73	66	71	47	36

Liitetaulukko 2. Kärjäoikeuksissa loppuun käsitellyt riita-asiat jutun vireilletulotavan mukaan 2005–2010

Vuosi	Loppuun-käsitellyt asiat yhteensä	Suppea konekielinen haaste-hakemus	Suppea kirjallinen haaste-hakemus	Laaja haaste-hakemus	Sovittelu-hakemus	Muu vireilletulotapa
2005	145 405	60 064	75 793	8 517	-	1 031
2006	159 136	71 813	77 941	8 277	84	1 021
2007	199 876	112 466	77 988	8 237	96	1 089
2008	230 148	143 563	76 813	8 510	99	1 163
2009	304 928	193 291	101 474	8 821	113	1 229
2010	316 126	178 941	126 687	9 232	111	1 155

Liitetaulukko 3. Loppuun käsitellyt siviiliasiat hovioikeuspiireittäin ja kärjäoikeuksittain 2010

Hovioikeuspiiri/ Kärjäoikeus	Siviiliasiat yhteensä	Riita-asiat	Hakemusasiat
Koko maa	360 658	316 126	44 532
Helsingin hovioikeuspiiri	96 830	85 423	11 407
Espoo	15 574	13 477	2 097
Helsinki	51 502	45 886	5 616
Itä-Uusimaa	5 536	4 786	750
Tuusula	9 004	8 037	967
Vantaa	15 214	13 237	1 977
Itä-Suomen hovioikeuspiiri	40 002	34 561	5 441
Etelä-Savo	9 634	8 377	1 257
Kainuu	4 156	3 499	657
Pohjois-Karjala	9 038	7 581	1 457
Pohjois-Savo	17 174	15 104	2 070
Turun hovioikeuspiiri	91 369	80 858	10 511
Kanta-Häme	10 840	9 641	1 199
Länsi-Uusimaa	12 243	10 872	1 371
Pirkanmaa	33 663	29 506	4 157
Varsinais-Suomi	33 509	29 926	3 583
Ahvenanmaa	1 114	913	201
Vaasan hovioikeuspiiri	52 479	45 730	6 749
Etelä-Pohjanmaa	10 030	8 661	1 369
Keski-Pohjanmaa	3 480	2 975	505
Keski-Suomi	16 491	14 536	1 955
Pohjanmaa	8 140	6 891	1 249
Satakunta	14 338	12 667	1 671
Kouvolan hovioikeuspiiri	43 441	38 042	5 399
Etelä-Karjala	8 012	6 940	1 072
Hyvinkää	9 639	8 441	1 198
Kymenlaakso	10 938	9 424	1 514
Päijät-Häme	14 852	13 237	1 615
Rovaniemen hovioikeuspiiri	36 537	31 512	5 025
Kemi-Tornio	4 404	3 727	677
Lappi	7 655	6 572	1 083
Oulu	18 019	15 487	2 532
Ylivieska-Raahe	6 459	5 726	733

Laatuseloste: Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut

1. Tilastotietojen relevanssi

Käräjäoikeuksien siviiliasioiden ratkaisut -tilasto keskittyy kuvaamaan vuoden aikana vireillä olleita ja loppuun käsiteltyjä riita- ja hakemusasioita asian laadun mukaan sekä alueittain. Tilasto sisältää tiedot siviiliasioiden määrästä asian ja ratkaisun laadun mukaan sekä ratkaisuun kuluneesta ajasta käräjäoikeuksittain ja hovioikeuspiireittäin.

Riita-asia tulee käräjäoikeudessa vireille, kun kantajan lähettämä kirjallinen tai sähköinen haastehakemus saapuu käräjäoikeuden kansliaan. Hakemusasia tulee vireille, kun hakemus jätetään käräjäoikeuteen. Asian ratkaisuun kulunut aika lasketaan saapumispäivästä käräjäoikeuden ratkaisupäivään.

Riita-asioiden tuomioistuinkäsittely on jaettu kahteen vaiheeseen, valmisteluun ja pääkäsittelyyn. Valmistelulla pyritään keskitetyn pääkäsittelyn aikaansaamiseen ja toisaalta myös ratkaisun aikaansaamiseen jo valmistelussa. Valmistelu jakautuu eri osavaiheisiin; kirjalliseen valmisteluun sekä valmistelustunnossa pidettävään suulliseen valmisteluun. Valmistelun kirjallisessa käsittelyssä ratkaistaan asiakirjojen perusteella riidattomat asiat, joissa vastapuoli ei ole vastustanut kantajan vaatimusta. Jos asiaa ei ole voitu ratkaista pelkästään asiakirjoihin perustuen, jatketaan asian valmistelua suullisessa valmistelussa.

Valmistelun yhteydessä pidettävää pääkäsittelyä eli ns. pikkupääkäsittelyä koskevat säännöt kumottiin oikeudenkäymiskaaren säännöllä vuoden 2003 alusta lukien. Menettelysäännöillä lisättiin mahdollisuuksia ratkaista juttu kirjallisessa menettelyssä myös riitaisissa tapauksissa. Asia, jota ei ole voitu ratkaista valmistelussa, siirretään pääkäsittelyyn, jonne viime vaiheessa jäivät ratkaistavaksi riitaiseksi jääneet asiat. Pääkäsittely rakentuu entistä enemmän valmistelun pohjalle ja valmistelussa esitettyä oikeudenkäyntiaineistoa pyritään aikaisempaa helpommin hyödyntämään pääkäsittelyssä. Pääsääntö on, että asia on pääkäsittelyssä käsiteltävä yhtäjaksoisesti loppuun ilman keskeytyksiä, mikäli se on mahdollista.

Riita-asiassa ketään ei tuomita rangaistukseen, vaan käräjäoikeus ratkaisee mikä on oikea eli lain mukainen menettely.

Hakemusasioiden käsittelystä säädetään oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa. Suurin osa hakemusasioista käsitellään kirjallisessa menettelyssä tuomioistuimen kansliassa, mutta myös suullinen käsittely hakemusasiain istunnossa on mahdollista. Tietyissä riitaisissa hakemusasioissa asia voidaan käsitellä riita-asiain käsittelystä säädettyssä järjestyksessä.

Käräjäoikeudessa on kolme asian laadun mukaan määräytyvää kokoonpanoa: lautamieskokoonpano, kolmen lainoppineen tuomarin kokoonpano tai yksi lainoppinut tuomari (yksijäseninen). Näistä kaksi ensin mainittua ovat kokoonpanovaihtoehtoja siviiliasiain pääkäsittelyssä. Oikeudenkäymiskaaren mukaan käräjäoikeus on päätösvaltainen lautamieskokoonpanossa ratkaistaessa rikosasioita ja myös ratkaistaessa tiettyjä siviiliasiota, kuten lapsen huoltoa tai isyyden vahvistamista koskevia asioita. Muut riita-asiat ratkaistaan kolmen lainoppineen tuomarin kokoonpanossa. Näissä kokoonpanoissa ratkaistaan sellaisia ns. laajoja riita-asioita (vastaaja on kiistänyt kanteen), jotka ovat edenneet valmistelusta pääkäsittelyyn.

Asian käsittelee käräjäoikeudessa yksi tuomari silloin kun asia koskee riita-asian valmistelua, todisteiden vastaanottamista pääkäsittelyn ulkopuolella tai turvaamistointia. Ns. summaariset asiat ratkaisee aina vain yksi tuomari, hän voi delegoida niitä notaarin käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi.

Käräjäoikeuksien käsittelyyn tulee riita- ja hakemusasioiden lisäksi paljon erilaisia, lähinnä oikeuksien kirjaamiseen liittyviä asioita. Tällaiset asiat on delegoitu sekä notaarin että kansliahenkilöiden ratkaistaviksi.

Käräjäoikeudessa on lainoppineina jäsenenä laamanni ja käräjätuomari ja maallikkojäsenenä lautamiehet. Vakinaisten tuomarien lisäksi juristihenkilöstöön kuuluvat kärjäviskaali ja tuomioistuinharjoittelua suorittavat notaarit. Edelleen käräjäoikeuksissa on kansliahenkilökuntaan kuuluvia henkilöitä, joille voidaan myös delegoida yksinkertaisiksi katsottuja lainkäyttötehtäviä.

Käräjäoikeuden kokoonpanoa koskevia oikeudenkäymiskaaren säännöksiä muutettiin osittain vuoden 2003 alusta lukien. Uusien säännösten mukaan asia ratkaistaan yhden tuomarin kokoonpanossa, jos asian laatu tai laajuus ei edellytä käsittelyä täysilukuisessa kokoonpanossa. Käräjäoikeus toimii yhden tuomarin kokoonpanossa hakemusasiassa, jonka käsittelyä ei jatketa riita-asiain käsittelystä säädettyssä järjestyksessä,

valmistelussa, riita-asian pääkäsittelyssä, jos tuomarina toimii valmistelusta vastannut tuomari, otettaessa vastaan todistelua pääkäsittelyn ulkopuolella sekä käsiteltäessä turvaamistointa.

Riita-asioiden vapaamuotoinen **sovittelumenettely** otettiin kärjäoikeuksissa käyttöön vuoden 2006 alussa. (Laki riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa 2005/663). Sovittelun edellytyksenä on, että asia soveltuu soviteltavaksi ja on osapuolten vaatimuksiin nähden tarkoituksenmukaista. Useimmat yksityisoikeudelliset riita-asiat ja riitaiset hakemusasiat voidaan ottaa soviteltaviksi. Tällaisia ovat esimerkiksi vahingonkorvauksiin, sopimuksiin ja perintöasioihin sekä lapsen asemaa ja oikeutta koskevista asioista lapsen elatukseen, huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvät riidat.

Riidan osapuoli tai osapuolet yhdessä voivat pyytää sovittelua jo ennen oikeudenkäyntiä. Sovittelua haetaan erillisellä vapaamuotoisella hakemuksella. Soviteltavaksi voidaan asianosaisten pyynnöstä ottaa myös tuomioistuimessa oikeudenkäynnissä vireillä oleva asia. Sovittelijana toimii asiaa käsittelevän tuomioistuimen tuomari.

Tuomioistuin voi osapuolten pyynnöstä vahvistaa sovittelussa saavutetun sovinnon. Silloin siitä tulee täytäntöönpanokelpoinen ratkaisu. Jos tuomioistuimessa oikeudenkäyntiasiana jo vireillä olevassa asiassa ei ole syntynyt sovintoa, asian käsittelyä jatketaan riita-asian käsittelystä säädettyssä järjestyksessä.

Tallennettaessa kärjäoikeuden käsittelyyn tullutta asiaa tuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmään käytetään asialuokituksena Siviiliasian nimikkeistön mukaista nimikettä. Nimikkeistöstä valitaan vain yksi asiaa kuvaava asianimikekoodi. Mikäli juttu sisältää useita vaatimuksia, merkitään keskeisimmän asian asianimikekoodi.

Jutun käsittelyaika lasketaan haastehakemuksen tai hakemuksen saapumisesta kärjäoikeuden kansliaan kärjäoikeuden ratkaisupäivään.

Tilastoyksikkönä siviiliasian tilastossa on juttu.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu oikeushallinnon ylläpitämästä tuomioistuinten asiainkäsittelyjärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä Tuomas.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki vuoden aikana kärjäoikeuksissa vireillä olleet riita- ja hakemusasiat. Tilastojen perusaineistona Tuomasta voidaan pitää hyvänä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan tilastovuotta seuraavan vuoden tammikuun loppupuolella. Tulokset valmistuvat kevään aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tietoja kärjäoikeuksien ratkaisemisesta siviiliasioista löytyy Tilastokeskuksen maksuttomasta StatFin-tietopalvelusta internetistä, aihealueen Oikeus alta, osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/til/koikrs/tau.html> sekä vuoteen 2009 asti ilmestyneestä Oikeustilastollisesta vuosikirjasta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vuodesta 1994 tuomioistuinten vuosittaiset asiamäärät eivät ole enää helposti verrattavissa sitä edeltäneisiin vuosiin.

Vuoden 1993 joulukuun alusta saatettiin voimaan ns. alioikeusuudistus. Sillä toteutettiin sekä alioikeusorganisaation että riita-asiaain oikeudenkäyntimenettelyn uudistaminen. Organisaatiomuutos

merkitsi aikaisempien kihlakunnan- ja raastuvanoikeuksien lakkauttamista ja uusien kärjäoikeuksien perustamista niiden tilalle.

Yhtä aikaa alioikeusuudistuksen ja riita-asiain oikeudenkäyntimenettelyn uudistamisen kanssa toteutettiin alioikeuksissa uusi asioiden käsittelyjärjestelmä "Tuomas". Uusi systeemi korvasi aikaisemmat siviiliasioiden diaarit, joita olivat riita- ja hakemusasiain diaari, asunto-oikeuksien diaari ja maksamismääräysasiain järjestelmä. Se sisältää myös tiedot konkurseista ja velka-asioista (yksityishenkilöiden velkajärjestelyt ja yrityssaneeraukset).

Edellä kerrottujen muutosten, riita-asioiden oikeudenkäyntimenettelyn uudistuminen ja tilastotietojen tiedonkeruujärjestelmän uudistaminen, lisäksi tuomioistuineläytöksissä tapahtui vuonna 1994 muitakin tilastojen vertailtavuuteen vaikuttavia muutoksia.

Alioikeusuudistuksen yhteydessä 1.12.1993 maksamismääräysasiamenettely lopetettiin ja entiset maksamismääräysasiat muuttuivat ns. summaarisiksi riita-asioiksi. Samassa yhteydessä myös ulosotonhaltijalle kuuluneet tuomioistuintyyppiset asiat, kuten lainhaku, siirrettiin kärjäoikeuksien käsiteltäviksi. Entisistä lainhakuasioista valtaosa tuli niinkään kärjäoikeuksien summaarisiksi asioiksi. Uusi lainsäädäntö toi tuomioistuinten käsiteltäviksi yksityishenkilöiden velkajärjestelyasiat ja yrityssaneerausasiat, jotka tuomioistuinten toimintaa koskevassa tilastoissa esiintyvät hakemusasioissa. Niinkään hakemusasioihin uusina asioina lisättiin isyyden vahvistamiset tunnustamalla. Edelleen vuoden 1994 alusta rangaistusmääräysasiat poistuivat tuomioistuimilta ja ne siirrettiin syyttäjäviranomaiselle.

Kärjäoikeuksilta siirtyi 1.3.2003 lähtien eräitä rekisteröintityyppisiä tehtäviä maistraattien hoidettavaksi. Tällaisia olivat mm. isyyden tunnustamisen vahvistamiset, avioehtojen ja avio-oikeuden poistamista koskevien vaatimusten rekisteröinnit sekä osituskirjojen rekisteröinnit. Nämä muutokset vaikuttavat kärjäoikeuksissa käsiteltävien hakemusasioiden lukumäärien vertailukelpoisuuteen.

Kärjäoikeuksien toimialueet eli tuomiopiirit muuttuivat 1.1.2010. Tuolloin aloitti toimintansa 27 kärjäoikeutta aiemman 51 sijaan. Osa vanhoista kärjäoikeuksista säilyi ennallaan, mutta suurimmassa osassa sekä nimi että toimialue muuttuivat. Uudet kärjäoikeuksien toimialueet noudattavat pääasiassa maakuntarajoja. Uudet kärjäoikeudet on lueteltu laissa kärjäoikeuslain muuttamisesta ([1751/2009](#)). Kärjäoikeuksien kanslioiden ja istuntopaikkojen sijainnit säädetään oikeusministeriön asetuksessa 454/2009.

Tilastokeskuksen kärjäoikeuksien toiminnan tilastoinnissa käytetään voimassaolevaa alue- ja asialuokitusta. Aikasarjat kärjäoikeuksista on muutettu vastaamaan vuoden 2010 kärjäoikeusluokitusta. Tilastokeskuksen StatFin-tietokannassa aikasarja uudella kärjäoikeusluokituksella alkaa vuodesta 2004. Vanhalla kärjäoikeusluokituksella on mahdollista saada tietoja vuosilta 1995-2009.

Vuoden 2010 alusta lainhuudot, kiinnitykset ja kiinteistöjen kirjaamisasiat siirtyivät kärjäoikeuksilta maanmittauslaitokselle.

7. Yhtenäisyys

StatFin-tietokanta ei sisällä tietoja lainhuudoista ja kiinteistökiinnityksistä, joita kärjäoikeudet käsitelivät vuoteen 2010 asti. Tilastokeskuksen Oikeustilastollisesta vuosikirjasta saa lainhuutojen ja kiinteistökiinnitysten lukumäärät vuoteen 2008 asti hakemusasioita kuvaavasta taulukosta. Vuoden 2009 luvut saa tilastokeskuksen oikeustilastoista.

Tilastossa käytetyt asia- ja kärjäoikeusluokitus löytyvät Tilastokeskuksen StatFin-tietokannasta. Siviiliasia- nimikkeistö on myös internetissä Tilastokeskuksen luokituspalvelussa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Lisätietoja

Heli Hiltunen (09) 1734 3314

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

oikeus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Oikeustilastot, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute